

بررسی عملکرد سپاه شهدای آذربایجان غربی در مقابله با گروهک پژاک

روح‌الله کریمیان^۱

دکتر محمدجواد سبحانی‌فر^۲

تاریخ دریافت: ۹۳/۱/۲۵

تاریخ پذیرش: ۹۳/۲/۲۰

چکیده

سپاه شهدای استان آذربایجان غربی که وظیفه برقراری امنیت در استان را بر عهده دارد، در سال‌های اخیر در راستای برقراری امنیت پایدار با مسأله‌ای به نام پژاک مواجه بوده است. این گروهک که از سال ۱۳۸۳ فعالیت خود را در مناطق مرزی و روستاهای این استان در حوزه‌های مختلف آغاز کرده، مشکلاتی را برای نیروهای دولتی و مردم منطقه به وجود آورده است. سپاه شهدا نیز که وظیفه برقراری امنیت را بر عهده دارد برای مقابله با این گروه اقداماتی را در حوزه‌های مختلف به مورد اجرا گذارده است. این پژوهش با طرح این سؤال که: آیا عملکرد سپاه شهدای آذربایجان غربی در مقابله با پژاک مؤثر بوده است؟ به دنبال بررسی عملکرد سپاه شهدای آذربایجان غربی در مقابله با گروهک پژاک است. در این پژوهش تلاش شده که عملکرد و اقدامات فرماندهان و مدیران این سپاه در جهت مقابله با تحرکات گروهک پژاک در ابعاد تاکتیکی، اطلاعاتی، فرهنگی، مردم‌یاری و عملیات روانی بررسی شود و میزان تأثیرگذاری اقدامات صورت گرفته در هر حوزه مشخص گردد. برای پاسخگویی به سؤالات تحقیق و بررسی موضوع، از روش توصیفی و پیمایشی استفاده شده و با بهره‌گیری از روش کتابخانه‌ای و میدانی اطلاعات و داده‌های لازم گردآوری شده است. نتایج و

۱- دانش‌آموخته کارشناسی ارشد مدیریت بحران؛

۲- عضو هیأت علمی دانشگاه جامع امام حسین(ع).

یافته‌های به دست آمده از تحقیق نشان می‌دهد که عملکرد سپاه شهدای آذربایجان غربی در مقابله با پژاک در همه حوزه‌ها بالاتر از سطح متوسط مؤثر بوده است.

کلیدواژه‌ها: پژاک، سپاه شهدا، عملکرد، آذربایجان غربی.

مقدمه

پس از پیروزی انقلاب و استقرار نظام جمهوری اسلامی در ایران، با توجه به ماهیت ضد استعماری انقلاب اسلامی، عوامل استکباری به رهبری آمریکا با طراحی و اجرای دسیسه‌های مختلف در صدد سرنگونی نظام نوپای جمهوری اسلامی برآمدند. دشمنان با توجه به شناختی که از وضعیت فرهنگی و قومی ایران داشتند، شروع به اقدام در جهت فعال کردن شکاف‌های قومیتی و ایجاد گروهک‌های مسلح معاند در مناطق مختلف ایران از جمله در منطقه آذربایجان و کردستان نمودند. در این راستا گروه‌هایی چون کومله و دموکرات فعالیت خود را افزایش دادند، که با حضور داوطلبانه مردم و سازماندهی نیروهای نظامی و امنیتی اقدامات آنان محدود شد. با وجود این، شرایط و ویژگی‌های اجتماعی، فرهنگی و قومیتی این مناطق به گونه‌ای است که ضد انقلاب با تغییر تاکتیک و شیوه‌های مبارزه همچنان از این مناطق برای به چالش کشیدن نظام اسلامی بهره می‌گیرد.

پس از دوره کوتاهی از آرامش نسبی در مناطق کردنشین آذربایجان غربی گروهک پژاک به عنوان شاخه ایرانی در سال ۱۳۸۲ از پ.ک.ک جدا شد و در سال ۱۳۸۳ به فعالیت در مناطق مختلف کردستان و آذربایجان غربی پرداخت. این گروهک در جهت رسیدن به مقاصد خود به اقدامات مختلفی در ابعاد نظامی، فرهنگی، اجتماعی و روانی متوسل شده است. سپاه شهدای آذربایجان غربی نیز که وظیفه مقابله با اقدامات ضدامنیتی و ایجاد ثبات و امنیت در سطح استان را بر عهده دارد، در جهت مقابله با اقدامات پژاک و برقراری امنیت، فعالیت‌های خود را در ابعاد مختلف آغاز نموده است، که آثار و نتایجی را به دنبال داشته است. سپاه شهدا اقدامات خود را در حوزه‌های تاکتیکی، اطلاعاتی، فرهنگی، مردم‌یاری و عملیات

روانی به مورد اجرا گذارده است. نکته‌ای که لازم است مورد بررسی قرار گیرد، این است که آیا عملکرد مدیران و فرماندهان سپاه شهدا در راستای مقابله با این گروهک مؤثر بوده است یا خیر؟ و اینکه این عملکرد در کدام حوزه و در چه بخش‌هایی تأثیرات بیشتری را داشته و یا اینکه در کدام ابعاد کمتر مؤثر بوده است. از آنجا که با این عنوان، پژوهشی صورت نگرفته، ضروری به نظر می‌رسد که این موضوع که از مهم‌ترین موضوعات امنیتی است مورد دقت و توجه کافی قرار گیرد. همچنین با توجه به اینکه بررسی عملکرد سپاه شهدا و مشخص کردن نقاط قوت و ضعف اقدامات انجام گرفته می‌تواند در بالا بردن قدرت و توان سپاه در برخورد با مشکلات امنیتی مؤثر باشد و از اتلاف وقت و هزینه جلوگیری نماید، اهمیت و ضرورت بحث را بیشتر می‌نمایاند.

بیان مسأله

استان آذربایجان غربی به دلایل عدیده‌ای از جمله وجود اقوام هم‌ریشه در دو سوی مرز و تأثیرپذیری از تحولات آن سوی مرزها، بافت اجتماعی، فرهنگی ویژه مناطق کردنشین و مواردی از این دست، همواره مورد توجه دشمنان نظام جمهوری اسلامی قرار گرفته است. و این منطقه کانون چالش‌های امنیتی بوده و بحران‌هایی را به اشکال مختلف تجربه کرده است.

در سال‌های اخیر بیشترین بحران امنیتی منطقه شمال غرب به واسطه فعالیت گروهک پژاک به وجود آمده است. اقدامات نظامی، فرهنگی، اجتماعی و روانی این گروهک مشکلات امنیتی این منطقه را تشدید کرده است. این گروهک در طول فعالیت نُه ساله خود در منطقه شمال غرب به ویژه استان آذربایجان غربی موجب ایجاد ناامنی در منطقه شده و در تلاش است که با ناامن کردن منطقه از اقدامات عمرانی دولت و سرمایه‌گذاری بخش خصوصی جلوگیری نماید و در نتیجه موجبات نارضایتی مردم از نظام را به وجود آورده و بتواند جاپایی برای خود باز کند و در نهایت بتواند به هدف اصلی خود که همان خودمختاری است، دست یابد.

حضور پژاک علاوه بر ایجاد ناامنی می‌تواند عامل بالقوه‌ای باشد که در شرایط بحرانی در کنار سایر عوامل در جهت ضربه زدن به امنیت ملی کشور فعال شود. سپاه شهدای استان آذربایجان غربی وظیفه برقراری امنیت در این منطقه را بر عهده دارد و در جهت مقابله با این گروهک اقدامات و تدابیر مختلفی را اجرا کرده است. اما اینکه کدام دسته از اقدامات در این مقابله توانسته مؤثر واقع شود و جلوی فعالیت این گروهک را بگیرد و امنیت پایداری را در منطقه به وجود آورد، جای سؤال است. بنابراین مسأله اصلی این است که آیا اقدامات انجام گرفته در جهت مقابله با پژاک مناسب بوده است؟ و اینکه کدام اقدامات بیشترین تأثیر را داشته و کدام اقدامات از تأثیرات کمتری برخوردار بوده‌اند؟

سؤالات تحقیق

سؤال اصلی: آیا عملکرد سپاه شهدای آذربایجان غربی در مقابله با پژاک مؤثر بوده است؟

سؤالات فرعی

- ۱- آیا عملکرد سپاه شهدای آذربایجان غربی در مقابله با پژاک در حوزه تاکتیکی و عملیاتی مؤثر بوده است؟
- ۲- آیا عملکرد سپاه شهدای آذربایجان غربی در مقابله با پژاک در حوزه فرهنگی مؤثر بوده است؟
- ۳- آیا عملکرد سپاه شهدای آذربایجان غربی در مقابله با پژاک در حوزه مردم‌یاری مؤثر بوده است؟
- ۴- آیا عملکرد سپاه شهدای آذربایجان غربی در مقابله با پژاک در حوزه عملیات روانی مؤثر بوده است؟

تعاریف عملیاتی

۱- پژاک: عبارت است از گروهکی که در مخالفت با نظام جمهوری اسلامی ایران به فعالیت‌های فرهنگی، اجتماعی، تبلیغی و نظامی در منطقه شمال غرب مشغول است. واژه پژاک از حروف اول کلمات (پارتی ژيانی آزادی کردستان) تشکیل شده و به معنی حزب حیات آزاد کردستان است. پژاک در شهریورماه سال ۱۳۸۲ برای فعالیت در ایران تأسیس شد.

۲- سپاه شهدای آذربایجان غربی: در این تحقیق منظور از سپاه شهدا، تمامی نیروهای زیرمجموعه این سپاه که در اماکن نظامی و پادگان‌ها مستقر هستند را شامل می‌شود، که در قالب ۱۰ سپاه شهرستانی و ۷ ناحیه مقاومت در راستای اجرای مأموریت‌های محوله سازماندهی شده‌اند.

۳- عملکرد: مجموعه تصمیمات، اجرائیات، رفتارها، پیگیری‌ها و انجام وظایف سازمانی و همچنین نتیجه ارزیابی یک سازمان یا یک فرد بعد از مدت زمان مشخص مسئولیتی که بین میزان موفقیت مثبت تا منفی وی درجه‌بندی و امتیاز داده می‌شود. در این پژوهش منظور از عملکرد، مجموعه اقدامات صورت‌گرفته از سوی سپاه شهدای آذربایجان غربی در مقابله با پژاک در پنج حوزه عملیاتی، اطلاعاتی، فرهنگی، مردم‌یاری و عملیات روانی است.

روش تحقیق و نحوه گردآوری داده‌ها: این پژوهش از نظر نوع و هدف، کاربردی است و روش تحقیق در این پژوهش، توصیفی و تحلیلی است. و با استفاده از روش پیمایشی (پرسشنامه) به دنبال پاسخ به سؤالات تحقیق هستیم. برای گردآوری اطلاعات از روش مطالعه کتابخانه‌ای و میدانی استفاده شده است. در این رابطه تلاش شده است که بیشتر مقالات تحقیقی، کتاب‌های مرتبط با موضوع، نشریات و مجلات تخصصی نظامی مورد مطالعه قرار گیرد. در این پژوهش از پرسشنامه بسته پاسخ پنج گزینه‌ای طیف لیکرت استفاده شده است.

جامعه آماری و حجم نمونه: جامعه آماری در این تحقیق شامل فرماندهان و مدیران تصمیم‌گیر در ستاد سپاه شهدا و سپاه‌های شهرستانی تا سطح فرماندهان

گردان است، که تصمیمات اساسی را در بحث مقابله با پژاک اتخاذ نموده‌اند. با زمینه‌یابی از چند صاحب‌نظر، مشخص شد که حدود ۸۰ نفر در این جامعه آماری حضور دارند. با توجه به اینکه تعداد نفرات جامعه آماری محدود بود؛ بنابراین پرسشنامه در اختیار همه اعضای جامعه آماری قرار گرفت و از روش تمام‌شماری برای انتخاب حجم نمونه استفاده شد.

ادبیات تحقیق

پژاک گروهکی است شورشگر که در زمان تأسیس و در کنگره اول خود اهداف زیر را برای خود به تصویب رساندند: تلاش برای گذر از نظام دین‌سالار، تأسیس جمهوری فدرال دموکراتیک ایران، چاره‌یابی مسأله کرد در چارچوب اتحاد دموکراتیک ایران، چاره‌یابی مسأله کرد در چارچوب اتحاد دموکراتیک آزاد خلق‌ها، از میان برداشتن تأثیرات نظام فتووالی و پیش‌برد زندگی آزاد و دموکراتیک در شرق کردستان، و تلاش برای برقراری روابط آزادانه میان خلق‌های ایران.

پژاک برای رسیدن به اهداف خود سازمان و ساختار ویژه‌ای را راه‌اندازی نموده است و در اولین کنگره خود «رحمان حاج‌احمدی» را به رهبری خود برگزیدند؛ بنابراین از آنجا که این گروه هم دارای رهبری بوده و هم سازمان و ساختاری را برای خود ایجاد نموده است، پس می‌توان آن را در قالب گروه‌های شورشگر قلمداد کرد.

شورش و تعریف آن: شورش عبارت است از تلاشی که یک عنصر مخالف به منظور سازمان دادن و تحریک بخشی از مردم برای سرنگونی حکومت موجود از طریق توسل به زور به عمل می‌آورد. اما این تعریف به آن معنی نیست که هدایت‌کنندگان شورش، با هدف براندازی نظام سیاسی و یا تضعیف آن، از سایر اشکال مبارزه حتی از روش‌های قانونی و مسالمت‌آمیز استفاده ننمایند؛ بنابراین شورشگری را می‌توان به صورت طیفی از اقدامات در جهت تضعیف و براندازی یک نظام سیاسی تصور نمود. تد رابرت گر می‌گوید: مفهوم خشونت سیاسی شامل

انقلاب (به عنوان تحول اجتماعی سیاسی بنیادینی تعریف می‌شود که به خشونت انجام می‌پذیرد) و نیز جنگ‌های چریکی، کودتا، طغیان‌ها و شورش‌ها می‌شود. خشونت سیاسی نیز به نوبه خود نوعی زور تلقی می‌شود. رابرت گر در خصوص انواع خشونت سیاسی از جمله شورش‌ها، به تمامی حملات دسته جمعی غیرحکومتی با اشخاص و اموال آنان با قصد ایجاد تغییر و تحول در درون یک واحد سیاسی اشاره دارد (رابرت گر، ۱۳۷۷: ۲۴). در تمامی تعاریف موجود در خصوص شورش، به صراحت می‌توان دریافت هدف اصلی آن سرگونی نظام سیاسی است. هر چند ممکن است با توجه به قدرت شورشگران در زمان‌های مختلف راهبردهای متفاوتی هماهنگ با قوانین، تا اقدامات قهرآمیز، به کار گرفته شود. حسین حسینی، شورش را تلاش قهرآمیز و سازمان‌یافته عنصر یا عناصر ناراضی برای تغییر یا حفظ حکومت موجود با استفاده از منابع سیاسی و بهره‌برداری از جمعیت بومی تعریف می‌کند و بیان می‌دارد شورش دارای پنج جزء است: ۱- قصد سیاسی مبنی بر تغییر در حکومت موجود (یا حفظ آن)؛ ۲- تلاش قهرآمیز با استفاده از زور؛ ۳- وجود عنصر یا عناصر ناراضی هدایت‌گر؛ ۴- وجود سازمان و سازماندهی؛ ۵- وجود بستر اجتماعی مناسب و بهره‌برداری از جمعیت (حسینی، ۱۳۷۷: ۳).

راهبردهای مقابله با شورش

راهبرد توسعه و دفاع ملی وظایفی مرتبط به هم را برای جلوگیری یا تضعیف شورش ارایه می‌کند که عبارت است از: توسعه متوازن. توسعه متوازن، سعی در رسیدن به هدف‌های ملی از طریق برنامه‌های اقتصادی، اجتماعی و سیاسی دارد و به تمام افراد و گروه‌های جامعه اجازه می‌دهد تا در نتیجه توسعه، شریک باشند. امنیت: تمام فعالیت‌های است که جامعه را در مقابل شورش محافظت می‌کند و محیط امنی برای توسعه ملی پدیدار می‌سازد.

خنثی‌سازی: جداسازی روانی و فیزیکی شورشیان از توده مردم است و تمام فعالیت‌های قانونی که باعث تضعیف مشروعیت و حقانیت دولت می‌شود را در بر می‌گیرد.

بسیج امکانات: بسیج عمومی، باعث تهیه منابع تدارکاتی و نیروی انسانی سازمان‌یافته می‌شود. شامل همه اقداماتی است که حمایت عمومی از دولت را ایجاد و سازماندهی می‌کند (افرا، ۱۳۸۹: ۳۵).

جنبش‌های کردی پس از انقلاب اسلامی

پس از سقوط جمهوری مهاباد و اعدام قاضی محمد و دستگیری شماری از اعضای کمیته مرکزی حزب دموکرات کردستان و فرار دیگر اعضای حزب به عراق، جنبش کردی عملاً فرو پاشید و تا آبان‌ماه سال ۱۳۵۷ه.ش، یعنی چند ماه قبل از پیروزی انقلاب اسلامی، کردستان شاهد حرکت و جنبش سیاسی جدی نبود (کوچرا، ۱۳۷۹: ۲۲۹). اما با پیروزی انقلاب و مسائلی که به تبع آن برای نیروهای انقلاب و بعد از آن نظام نوپای جمهوری اسلامی در سراسر کشور وجود داشت و خلأ قدرت دولت مرکزی در مناطق کردنشین، فرصت تازه‌ای به رهبران جدایی طلب گروه‌های سیاسی کرد داد و گروه‌های مخالف وضعیتی را پدید آوردند که تمامی مناطق کردنشین دچار بحران شد (روحی، ۱۳۸۶: ۱۹).

در اسفندماه ۱۳۵۷؛ یعنی یک ماه پس از پیروزی انقلاب گروه‌های کردی و در رأس آن‌ها حزب دموکرات درصدد حمله به پادگان‌های ارتش به ویژه پادگان مهاباد بر آمدند. و پس از تصرف پادگان مهاباد سلاح‌های زیادی از آن به غارت بردند. در همین ایام، کومله و دموکرات طرحی هشت ماده‌ای را که در آن حق تعیین سرنوشت به صورت فدراتیو و مواردی از این قبیل گنجانده شده بود، به دولت ارائه دادند. در خردادماه ۱۳۵۸ گروه‌های ضد انقلاب همچون کومله، دموکرات، رزگاری، اشرف دهقان، خبات، گروهک چریک‌های فدایی خلق و... اغلب شهرهای کردنشین از جمله مریوان، نقده، بوکان و پاوه را به سرعت درگیر شورش‌های خشونت‌آمیز

کردند و در مردادماه همان سال، جنگ تمام‌عیاری را علیه نظام اسلامی در شهر پاوه آغاز نمودند. حضرت امام خمینی(ره) با صدور پیامی تاریخی، خواستار حرکت ارتش به سوی پاوه شدند. سرانجام اغلب شهرهای تحت کنترل گروه‌های ضد انقلاب و حامیان چپ‌گرای آنان به تصرف مجدد ارتش و سپاه و نیروهای مردمی در آمد و ثبات نسبی در مناطق کردنشین ایجاد شد. در نیمه دوم سال ۱۳۵۸ دولت موقت، در راستای آشتی ملی و کنترل بحران، هیأتی موسوم به حسن نیت را راهی مناطق کردنشین کرد. همین امر موجب شد ضد انقلاب با سازماندهی مجدد و در اختیار گرفتن امکانات و تجهیزات تحویل گرفته‌شده از خارج دوباره به شهرها و مراکز و مناطق کردنشین برگردند و برخلاف توافق با هیأت حسن نیت، تمام شهرها و جاده‌های مواصلاتی را محل تاخت و تاز خود قرار دادند (ابراهیمی، ۱۳۷۰: ۵۸). تأکید حضرت امام خمینی(ره) مبنی بر جدا کردن صف مردم کرد از ضد انقلاب موجب شد سپاه با راهبردی دقیق بتواند تا بهار سال ۱۳۶۲ بیشتر شهرها و مراکز جمعیتی و جاده‌های مواصلاتی را از دست ضد انقلاب خارج نماید. وقتی گروه‌های معارض به واسطه عملیات‌های پاکسازی قوای حکومتی نتوانستند پایگاه‌های عملیاتی ثابت خود را در کوهستان‌های مرزی مناطق کردنشین ایران نگه دارند مجبور به ترک ایران و فرار به کردستان عراق شدند (محمدزاده، ۱۳۸۷: ۹۹).

پژاک؛ ساختار و اقدامات

پژاک گروهکی است که به طور رسمی از سال ۱۳۸۲ با جدایی از پ.ک.ک در منطقه به زعم خودشان، کردستان شرقی و در ارتفاعات قندیل تأسیس شد و شروع به جمع‌آوری نیرو و تجهیزات در جهت ایجاد آمادگی برای رسیدن به اهداف خود در این منطقه کرد. اهداف پژاک در واقع سرنگونی نظام جمهوری اسلامی از طریق فعالیت مسلحانه است. پس از آغاز فعالیت‌های این گروهک در سال ۱۳۸۳ تیم‌های این گروه با ورود به مناطق و روستاهای مرزی ایران با پخش اعلامیه موجودیت خود را اعلام کردند. اولین کنگره این گروهک در تاریخ ۶ فروردین ۱۳۸۳ با شرکت

۱۵۵ نفر از نمایندگان مراکز مختلف پژاک برگزار شد. در این کنگره رحمان حاج‌احمدی به ریاست حزب انتخاب گردید. طبق اساسنامه پژاک، سازمان این گروه متشکل از: کنگره، ریاست حزب، کوردیناسیون (شورای رهبری)، مجلس حزب و نهادهای وابسته است. نهادهای وابسته نیز شامل: هرکه، کمیته جوانان، کمیته اقتصادی، کمیته سیاسی، مرکز ایدئولوژیک، اتحادیه زنان شرق کردستان و کمیته انضباطی است (فتحعلی، ۱۳۹۱: ۵۱).

اقدامات و فعالیت‌های نظامی پژاک: شاخه نظامی پژاک در قالب نیروی شرق کردستان (HRK) مأمور پشتیبانی نظامی از فعالیت‌های سیاسی پژاک در مناطق کردنشین ایران به ویژه آذربایجان غربی است. نیروهای «هرکه» به دو شاخه نظامی زنان شرق کردستان و واحدهای نظامی تقسیم می‌شوند. شاخه نظامی زنان شرق کردستان شامل سه تابور (معادل گردان) و واحدهای نظامی شامل ۶ تابور هستند. هر تابور نیز متشکل از دو بلوک (معادل گروهان) دختران و پسران است و هر بلوک نیز خود دارای دو قسم است. عمده فعالیت‌های پژاک در منطقه شمال غرب در حوزه نظامی که به وسیله «هرکه» به انجام می‌رسد، شامل این موارد می‌شود: حمله به مقرهای نظامی و پاسگاه‌های مرزی، اجرای کمین، عملیات ترور، مین‌گذاری و استفاده از تله‌های انفجاری، اعزام تیم‌های تشکیلاتی و نظامی به منطقه و انجام فعالیت‌های حزبی، دستگیری، تهدید و ترور وابستگان نظام با هدف ایجاد رعب و وحشت در بین همکاران و طرفداران نظام.

طی سال‌های ۱۳۸۵ تا ۱۳۹۰ بالغ بر ۲۵ نفر از وابستگان بومی نظام توسط این گروهک ترور شده و به شهادت رسیده‌اند. همچنین در اثر اقدامات مسلحانه پژاک نظیر اجرای کمین و حمله به مقرها و مین‌گذاری، تعدادی از فرماندهان از جمله فرمانده لشکر ۳ و تعدادی از فرماندهان تیپ‌ها و گردان‌های سپاه به شهادت رسیده‌اند (فتحعلی، ۱۳۹۱: ۱۲۳).

فعالیت‌های اقتصادی پژاک: این گروهک برای تأمین منابع مالی و تهیه سلاح، مهمات و ملزومات خود اقدامات زیادی را اجرا می‌کند. از اقدامات صورت گرفته در این حوزه می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

۱- پژاک باحضور در مناطق مرزی و مسیرهای تردد قاچاقچیان کالا و ایجاد گمرک اقدام به اخاذی می‌نماید. ۲- اخاذی از مراکز تولیدی و معادن و شرکت‌ها با حضور در محل از سوی عناصر و کادرهای گروه و ایجاد خسارت به آن‌ها در صورت عدم پرداخت کمک مالی. ۳- همراهی با کاروان‌های قاچاق، به ویژه مواد مخدر در منطقه و اسکورت این کاروان‌ها. ۴- اخاذی از عشایر کوچ‌رو در مناطق مرزی و چوپانان حاضر در منطقه. ۵- کمک‌های ارسالی توسط برخی کشورهای حامی این گروه از جمله آمریکا که در تلاش است تا در مبارزه با نظام جمهوری اسلامی از این گروهک بهره‌برداری کند؛ بنابراین دیدارهایی را مخفیانه با پژاک ترتیب می‌دهند و تلاش می‌کنند این گروهک را در راستای مبارزه مسلحانه با نظام اسلامی تقویت و حمایت نمایند. همچنین در این زمینه می‌توان به کمک کشورهای همچون آلمان و بلژیک نیز اشاره کرد. رحمان حاج‌احمدی، ریاست حزب در کشور آلمان ساکن است و از همانجا پژاک را رهبری می‌کند و نه تنها از سوی کشور آلمان با مشکلی روبه‌رو نیست، بلکه مورد حمایت نیز قرار می‌گیرد.

اقدامات فرهنگی و عملیات روانی پژاک: از آنجا که هدف اصلی در جنگ شورشگری، براندازی حکومت و استقرار سیستم ایده‌آل به جای آن است، عنصر مردم نقش محوری پیدا می‌کند. طرف شورشی نیز که هدف براندازی حکومت را تعقیب می‌کند بیشترین تلاش خود را متوجه حذف پایه‌های مردمی قدرت دولت و بی‌تفاوت کردن مردم پشتیبان آن و سپس جلب حمایت آنان می‌نماید. شورشگر برای کسب اطلاعات، عضوگیری برای نیروی رزمنده و تأمین نیازمندی‌های لجستیکی و منابع مالی به کمک‌های مردمی وابسته است (حسینی، ۱۳۹۰: ۵۴). در این راستا پژاک نیز در جهت رسیدن به اهداف خود به دلیل نداشتن نیرو و امکانات قوی در جهت مقابله با دولت از روش‌ها و ابزارهای فرهنگی و روانی در جهت جذب

مردم و تأثیرگذاری بر دولت استفاده می‌کند و تلاش‌های فرهنگی و عملیات روانی بخش مهمی از اقدامات وی را شامل می‌شود. پژاک تلاش بی‌وقفه‌ای را برای بهره‌برداری از وسایل ارتباط جمعی از قبیل شبکه‌های ماهواره‌ای، رادیو و اینترنت در جهت نفوذ در افکار جامعه ایران به ویژه کردستان آغاز نموده است. اصولاً پژاک اقدامات خود را در چند سطح به مورد اجرا گذارده و می‌گذارد. در گام اول، به دنبال تأثیرگذاری بر جامعه در جهت متقاعدسازی آن به اینکه نظام حاکم نظام مشروع و کارایی نیست و با برجسته کردن نقاط ضعف حاکمیت در بین مردم به دنبال تخریب وجه دولت در بین افکار عمومی داخلی است. از سوی دیگر به دنبال تأثیرگذاری بر افکار عمومی در سطح بین‌الملل در جهت معرفی خود به عنوان یک حزب طرفدار دموکراسی و آزادی و از سوی دیگر معرفی جمهوری اسلامی به عنوان نظام نامشروع که به دنبال نقض حقوق بشر و حقوق اقلیت‌هاست.

کارشناسان عملیات روانی پژاک برای استفاده مؤثر از ابزار تبلیغاتی و عملیات روانی کارساز؛ نسبت به شناسایی دقیق آداب و رسوم، فرهنگ، تمایلات، ذهنیت، وضعیت آمادگی روحی و روانی بینندگان، شنوندگان و خوانندگان اقدام نموده‌اند. و در جهت تبلیغ و ترویج مرام و ایدئولوژی سازمانی خود در بین جوانان کردستان از انواع ترفند تبلیغاتی استفاده می‌کنند (انواری، ۱۳۹۰: ۷۳).

اقدامات صورت گرفته به وسیله سپاه شهدا در مقابله با پژاک

از آنجا که وظیفه برخورد با بحران‌های امنیتی و ایجاد امنیت در استان آذربایجان غربی به سپاه شهدا واگذار شده است، این سپاه نیز اقدامات مقابله‌ای خود را در ابعاد و حوزه‌های مختلفی اجرا کرده است و در هر حوزه نیز به دنبال رسیدن به اهداف خود اقدامات خردتری را عملی نموده است. مقابله مؤثر با گروهک پژاک به طور یقین تک بعدی نبوده و می‌بایست در ابعاد مختلف تاکتیکی، اطلاعاتی، فرهنگی، مردم‌یاری و عملیات روانی هماهنگ طرح‌ریزی و اجرا شود تا بتواند تأثیرات مناسب را بر جا گذاشته و گروهک را در موضع انفعال ببرد. مهم‌ترین اقداماتی که از سوی

سپاه شهدا به مورد اجرا گذارده شده و در این مقاله مد نظر است در پنج حوزه به شرح زیر مورد توجه و بررسی قرار گرفته است.

برخی از اقدامات صورت گرفته در حوزه تاکتیکی و عملیاتی: ۱- ایجاد پایگاه‌های استقراری و فصلی در لبه مرز؛ ۲- شناسایی مناطق مورد تردد گروه؛ ۳- استقرار پایگاه‌های طرح شهید کاوه؛ ۴- به کارگیری تیم‌های عملیاتی ده نفره؛ ۵- استفاده از نیروهای رزمی در قالب گشت و جوله؛ ۶- استفاده از اقدامات تاکتیکی کمین و تعقیب گریز.

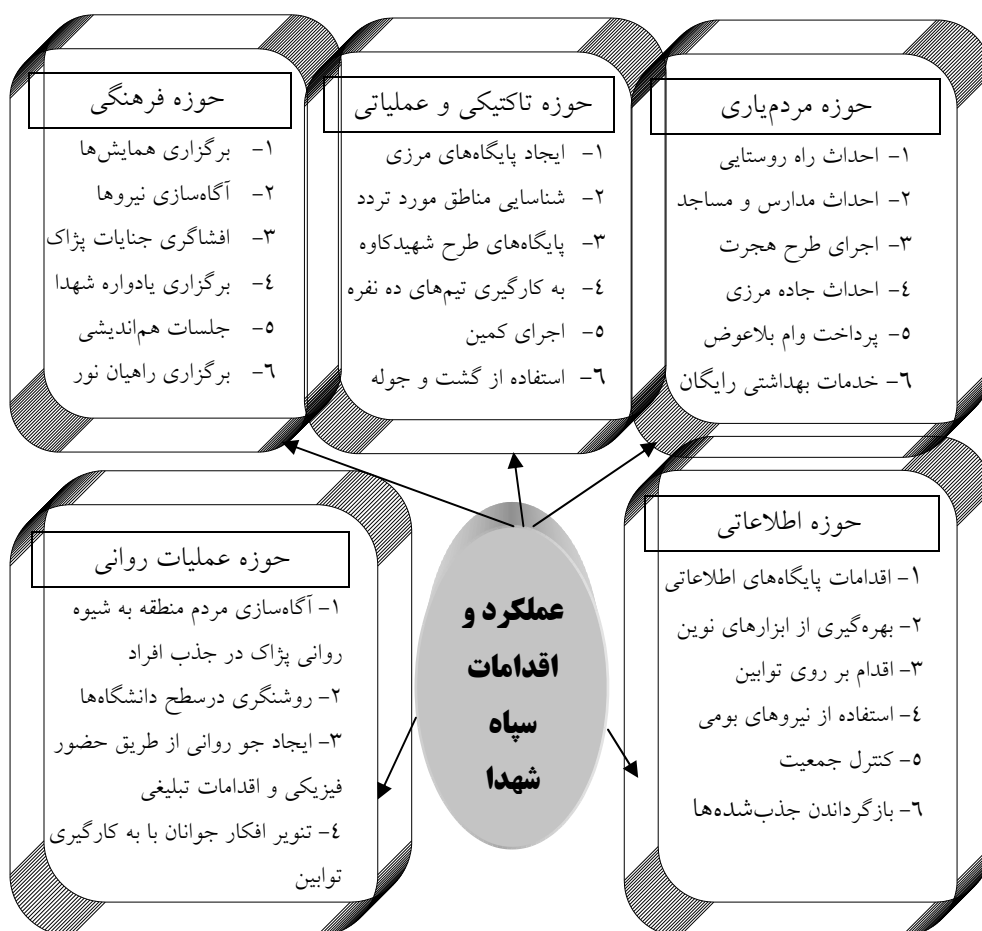
برخی از اقدامات صورت گرفته در حوزه فرهنگی: ۱- برگزاری همایش‌ها (پیشمرگان کرد مسلمان)، در جهت جذب نیروهای بومی؛ ۲- آگاه‌سازی نیروهای پایور و بسیجی به شیوه‌ها و عملکرد پژاک، با برگزاری جلسات، دوره‌های آموزشی و انتشار کتب ۳- راه‌اندازی وبلاگ به وسیله بسیجیان و افشاگری جنایات پژاک؛ ۴- برگزاری یادواره شهدایی که در مقابله با پژاک به شهادت رسیده‌اند؛ ۵- برگزاری جلسات هم‌اندیشی با روحانیون اهل تسنن برای آگاه‌سازی آنان نسبت به اهداف پژاک؛ ۶- اعزام جوانان شهرها و روستاهای مناطق کردنشین به اردوهای زیارتی، سیاحتی راهیان نور.

برخی از اقدامات صورت گرفته در حوزه مردم‌یاری: ۱- احداث راه‌های روستایی و راه‌های دسترسی برای کوچ‌نشینان؛ ۲- احداث مدارس، مساجد و خانه‌های روستایی برای افراد نیازمند؛ ۳- اعزام دانشجویان در قالب طرح هجرت برای فعالیت‌های آموزشی و عمرانی؛ ۴- اقدامات انجام گرفته از سوی مهندسی در احداث جاده مرزی؛ ۵- اهدای کمک‌های بلاعوض و وام‌های خوداشتغالی به افراد نیازمند در مناطق مرزی؛ ۶- ارائه خدمات بهداشتی رایگان به وسیله بسیج جامعه پزشکی و اعزام بیمارستان‌های سیار صحرایی به مناطق صعب‌العبور و روستایی.

برخی از اقدامات صورت گرفته در حوزه عملیات روانی: ۱- برگزاری نمایشگاه‌ها در جهت آگاه‌سازی مردم منطقه به شیوه‌های روانی پژاک در جذب افراد؛ ۲- برگزاری کارگاه‌های آموزشی و همایش‌های علمی از سوی بسیج دانشجویی به

منظور آگاه‌سازی و روشنگری در سطح دانشگاه‌ها؛ ۳- ایجاد جو روانی سنگین در روستاها و مناطقی که محل تردد نیروهای پژاک است از طریق حضور فیزیکی تیم‌های عملیاتی و اقدامات تبلیغی؛ ۴- به کارگیری نیروهای توپ و دستگیرشده برای تنویر افکار جوانان.

مدل مفهومی: اقدامات صورت‌گرفته به وسیله سپاه شهدای آذربایجان غربی در جهت مقابله با پژاک را می‌توان در قالب مدل زیر به نمایش گذاشت.

تجزیه و تحلیل اطلاعات پرسشنامه

داده‌هایی که با استفاده از ابزار پرسشنامه جمع‌آوری شده بود، با استفاده از نرم‌افزار SPSS مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. در ادامه جداول مربوط به میانگین و انحراف معیار برای پنج حوزه مورد بررسی آورده شده است. میانگین و انحراف معیار گویه‌های مربوط به تأثیر عملکرد سپاه شهدا در مقابله با پژاک در حوزه اقدامات «تاکتیکی و عملیاتی»

انحراف معیار	میانگین	کرانه بالای نمرات	کرانه پایین نمرات	N	گویه‌ها
.۶۲۹	۴.۳۹	۵	۳	۸۰	ایجاد پایگاه‌های استقراری و فصلی در لبه مرز
.۶۵۴	۴.۲۲	۵	۳	۷۹	شناسایی مناطق مورد تردد گروه
.۷۹۱	۴.۱۴	۵	۲	۸۰	استقرار پایگاه‌های طرح شهید کاوه
.۷۸۰	۳.۸۶	۵	۲	۷۹	به‌کارگیری تیم‌های عملیاتی ده نفره و کمتر
.۸۲۷	۴.۰۶	۵	۱	۷۸	استفاده از نیروهای رزمی در قالب گشت و جوله
.۹۶۴	۳.۷۶	۵	۱	۷۹	استفاده از اقدامات تاکتیکی کمین و تقیب و گریز

ارزیابی پاسخ‌دهندگان از میزان تأثیر این گویه‌ها، نشان می‌دهد که گویه: «ایجاد پایگاه‌های استقراری و فصلی در لبه مرز» با میانگین ۴.۳۹، نسبت به سایر گویه‌ها بیشترین میزان تأثیر را در حوزه اقدامات «تاکتیکی و عملیاتی»، دارد و به عنوان مهم‌ترین گویه تأثیرگذار در حوزه اقدامات «تاکتیکی و عملیاتی»، محسوب می‌شود.

اقدامات فرهنگی

انحراف معیار	میانگین	کرانه بالا	کرانه پایین	N	گویه‌ها
./۸۳۹	۳.۹۳	۵	۲	۸۰	برگزاری همایش‌ها (پیشمرگان کرد مسلمان)، در جهت جذب نیروهای بومی
./۹۵۴	۳.۲۸	۵	۱	۸۰	آگاه‌سازی نیروهای پایور بسیجی به شیوه‌ها و عملکرد پژاک با برگزاری جلسات، دوره‌های آموزشی و انتشار کتب، نشریات، بولتن‌ها و مقالات
./۸۹۷	۳.۸	۵	۱	۸۰	راه‌اندازی وبلاگ توسط بسیجان و افشاگری جنایات پژاک و برشماری خدمات نیروهای سپاه
./۸۷۸	۳.۸۴	۵	۲	۸۰	برگزاری یادواره شهدایی که در مقابله با پژاک به شهادت رسیده‌اند در جهت ارتقای روحیه نیروهای خودی
۱/۰۰۱	۳.۴۰	۵	۱	۸۰	برگزاری جلسات هم‌اندیشی با روحانیون اهل تسنن برای آگاه‌سازی آنان نسبت به اهداف پژاک
./۸۸۲	۳.۷۹	۵	۲	۸۰	اعزام جوانان شهرها و روستاهای مناطق کردنشین به اردوهای زیارتی، سیاحتی راهیان نور

میانگین و انحراف معیار گویه‌های مربوط به تأثیر عملکرد سپاه شهدا در حوزه‌ها، نشان می‌دهد که گویه: «برگزاری همایش‌ها (پیشمرگان کرد مسلمان)، در جهت جذب نیروهای بومی» با میانگین ۳.۹۳، نسبت به سایر گویه‌ها بیشترین میزان تأثیر را

بررسی عملکرد سپاه شهدای آذربایجان غربی در مقابله با گروهک پژاک

در حوزه اقدامات «فرهنگی»، دارد و به عنوان مهم‌ترین گویه تأثیرگذار در حوزه اقدامات «فرهنگی»، محسوب می‌شود. همچنین بر اساس ارزیابی پاسخ‌دهندگان گویه «راه‌اندازی وبلاگ توسط بسیجان و افشاگری جنایات پژاک و برشماری خدمات نیروهای سپاه» با میانگین ۳.۰۸، نسبت به سایر گویه‌ها دارای میانگین پایین‌تری است.

اقدامات مردم یاری

گویه‌ها	N	کرانه پایین	کرانه بالا	میانگین	انحراف معیار
احداث راه‌های روستایی و راه‌های دسترسی برای کوچ‌نشینان	۸۰	۲	۵	۳.۹۱	۰.۸۶۰
احداث مدارس، مساجد و خانه‌های روستایی برای افراد نیازمند	۸۰	۱	۵	۳.۹۴	۰.۸۶۲
اعزام دانشجویان در قالب طرح هجرت برای فعالیت‌های آموزشی و عمرانی	۸۰	۱	۵	۳.۸۱	۰.۹۹۵
اقدامات انجام‌گرفته در احداث جاده مرزی	۸۰	۳	۵	۴.۰۵	۰.۷۲۷
اهدا کمک‌های بلاعوض و وام‌های خوداشتغالی به افراد نیازمند در مناطق مرزی و روستاها	۸۰	۱	۵	۳.۴۵	۰.۹۲۶
ارائه خدمات بهداشتی رایگان توسط بسیج جامعه پزشکی و اعزام بیمارستان‌های صحرائی	۸۰	۲	۵	۴.۲۰	۰.۷۵۳

میانگین و انحراف معیار گویه‌های مربوط به تأثیر عملکرد سپاه شهدا در حوزه ارزیابی پاسخ‌دهندگان از میزان تأثیر این گویه‌ها، نشان می‌دهد که گویه: «ارایه خدمات بهداشتی رایگان از سوی بسیج جامعه پزشکی و اعزام بیمارستان‌های سیار صحرائی به مناطق صعب‌العبور و روستایی» با میانگین ۴.۲، نسبت به سایر گویه‌ها بیشترین میزان تأثیر را در حوزه اقدامات «مردمیاری» دارد و به عنوان مهم‌ترین گویه تأثیرگذار در حوزه اقدامات «مردم یاری»، محسوب می‌شود. همچنین بر اساس ارزیابی پاسخ‌دهندگان گویه «اهدا کمک‌های بلاعوض و وام‌های خوداشتغالی به افراد نیازمند در مناطق مرزی و روستاها» با میانگین ۳.۴۵، نسبت به سایر گویه‌ها دارای میانگین پایین‌تری است.

اقدامات «عملیات روانی»

میانگین و انحراف معیار گویه‌های مربوط به تأثیر حوزه‌های پنجگانه عملکرد سپاه

انحراف معیار	میانگین	کرانه بالا	کرانه پایین	N	گویه‌ها
۱/۰۴۱	۳.۱۸	۵	۱	۸۰	برگزاری نمایشگاه‌ها در جهت آگاه‌سازی مردم منطقه به شیوه‌های عملیات روانی پژاک در جذب افراد
.۰۹۲۹	۳.۳۵	۵	۲	۸۰	برگزاری کارگاه‌های آموزشی و همایش‌های علمی توسط بسیج دانشجویی جهت آگاه‌سازی و روشنگری در سطح دانشگاه‌ها
.۰۷۴۲	۳.۷۴	۵	۲	۸۰	ایجاد جو روانی در مناطقی که محل تردد پژاک است
.۰۹۶۸	۳.۲۸	۵	۱	۸۰	به کارگیری نیروهای توابع و دستگیر شده جهت تنویر افکار

بررسی عملکرد سپاه شهدای آذربایجان غربی در مقابله با گروهک پژاک

شهدا در مقابله با پژاک

حوزه‌ها	N	کرانه پایین	کرانه بالا	میانگین	انحراف معیار
اقدامات تاکتیکی و عملیاتی	۷۶	۲۳۳	۵	۴۰۷۴	۰/۵۷۸۲۴
اقدامات اطلاعاتی	۷۸	۲	۵	۳۶۸۵	۰/۶۲۰۱۲
اقدامات فرهنگی	۸۰	۲۱۷	۴۸۳	۳۰۵۰۰	۰/۶۴۷۶۲
اقدامات مردم‌یاری	۸۰	۲۸۳	۵	۳۸۹۳۸	۰/۵۲۳۸۶
اقدامات عملیات روانی	۸۰	۱۰۵	۴۷۵	۳۳۸۴۴	۰/۷۰۳۶۸
میانگین کل	۷۵	۲۱۷	۴۶۲	۳۷۰۹۸	۰/۴۸۸۹۰

آزمون فرض t تک متغیره و سطح معناداری مربوط به عملکرد سپاه شهدا در حوزه‌های پنجگانه

حوزه‌ها	N	میانگین	انحراف	آزمون t	درجه آزادی	سطح معناداری
اقدامات تاکتیکی و عملیاتی	۷۶	۴۰۷۴۶	۰/۵۷۸۲	۱۶۲۰۰	۷۵	۰/۰۰۰
اقدامات اطلاعاتی	۷۸	۳۶۸۵۹	۰/۶۲۰۱	۹۷۶۹	۷۷	۰/۰۰۰
اقدامات فرهنگی	۸۰	۳۰۵۰۰	۰/۶۴۷۶	۷۰۹۶	۷۹	۰/۰۰۰
اقدامات مردم‌یاری	۸۰	۳۸۹۳۸	۰/۵۲۳۸	۱۵۲۶۰	۷۹	۰/۰۰۰
اقدامات عملیات روانی	۸۰	۳۳۸۴۴	۰/۷۰۳۶	۴۸۸۶	۷۹	۰/۰۰۰
میانگین کل	۷۵	۳۷۰۹۸	۰/۴۸۸۹	۱۲۰۵۷۳	۷۴	۰/۰۰۰

ارزیابی پاسخ‌دهندگان از میزان تأثیر هر یک از حوزه‌ها در بررسی عملکرد سپاه شهدای استان آذربایجان غربی در مقابله با گروهک پژاک و همچنین میانگین کل حوزه‌ها با در نظر گرفتن میانگین فرضی (عدد ۳)، حاکی از آن است که میزان تأثیر

هر یک از حوزه‌ها بالاتر از حد متوسط ارزیابی شده است. نتایج حاصل از آزمون t تک نمونه‌ای برای حوزه‌های پنجگانه تحقیق و همچنین کل حوزه‌های مربوط به میزان تأثیر عملکرد سپاه شهدا نشان می‌دهد که مقدار آزمون t برای تمامی حوزه‌ها، بالاتر از حد متوسط و در سطح اطمینان ۹۹ درصد معنادار است ($p=0.000$). مقدار آزمون t برای کل حوزه‌ها نیز برابر است با $t=12.573$ ($p=0.000$). بنابراین می‌توان گفت که از نظر پاسخ‌دهندگان، عملکرد سپاه شهدای استان آذربایجان غربی در مقابله با گروهک پژاک، در تمامی حوزه‌ها، به طور معناداری بالاتر از حد متوسط تأثیرگذار بوده است.

نتیجه‌گیری

تحقیق حاضر با هدف تبیین عملکرد سپاه شهدا و تعیین میزان اثرگذاری اقدامات انجام گرفته در مقابله با پژاک انجام شده است. در این راستا نتایج و یافته‌های به دست آمده برای پاسخ به سؤال اصلی تحقیق و سؤالات فرعی به اختصار بازگو می‌شود. برای سنجش سؤال اصلی، ۵ حوزه (تاکتیکی، اطلاعاتی، فرهنگی، مردم‌پاری و عملیات روانی) در قالب ۲۸ گویه مورد بررسی قرار گرفت. ارزیابی پاسخ‌دهندگان از میزان تأثیر هر یک از حوزه‌ها در بررسی عملکرد سپاه شهدا در مقابله با گروهک پژاک حاکی از آن است که میزان تأثیر هر یک از حوزه‌ها بالاتر از حد متوسط ارزیابی شده است و از نظر پاسخ‌دهندگان، عملکرد سپاه شهدا در مقابله با گروهک پژاک، در تمامی حوزه‌ها، به طور معناداری بالاتر از حد متوسط تأثیرگذار بوده است.

ارزیابی پاسخ‌دهندگان از میزان تأثیر گویه‌های مربوط به حوزه تاکتیکی و عملیاتی، حاکی از آن است که میزان تأثیر هر یک از گویه‌ها بالاتر از حد متوسط ارزیابی شده است و تمامی اقدامات سپاه شهدا در این حوزه به طور معناداری بالاتر از حد متوسط تأثیرگذار بوده است.

ارزیابی پاسخ‌دهندگان از میزان تأثیر‌گویه‌های مربوط به حوزه اطلاعاتی، حاکی از آن است که میزان تأثیر هر یک از گویه‌ها بالاتر از حد متوسط ارزیابی شده است و تمامی اقدامات سپاه شهدا در این حوزه به طور معناداری بالاتر از حد متوسط تأثیرگذار بوده است.

در حوزه فرهنگی، ارزیابی پاسخ‌دهندگان از میزان تأثیر‌گویه‌های مربوط به این حوزه، حاکی از آن است که میزان تأثیر هر یک از گویه‌ها بالاتر از حد متوسط ارزیابی شده است و تمامی اقدامات سپاه شهدا در این حوزه به طور معناداری بالاتر از حد متوسط تأثیرگذار بوده است.

در حوزه مردم‌یاری ارزیابی پاسخ‌دهندگان از میزان تأثیر‌گویه‌های مربوط به این حوزه، حاکی از آن است که میزان تأثیر هر یک از گویه‌ها بالاتر از حد متوسط ارزیابی شده است و تمامی اقدامات سپاه شهدا در این حوزه به طور معناداری بالاتر از حد متوسط تأثیرگذار بوده است.

ارزیابی پاسخ‌دهندگان از میزان تأثیر گویه‌های مربوط به حوزه عملیات روانی، حاکی از آن است که تمامی اقدامات سپاه شهدا در این حوزه به طور معناداری بالاتر از حد متوسط تأثیرگذار بوده است. آنچه که از نتایج تحقیق به دست آمده با آنچه که در واقعیت و در صحنه عمل اتفاق افتاده است نیز در واقع به هم نزدیک‌اند، به این معنی که امروز ما شاهد این موضوع هستیم که در استان آذربایجان غربی فعالیت این گروهک تا حد بسیار زیادی کاهش یافته است.

کتابنامه:

- ۱- افرا، بیژن (۱۳۸۹) پایان‌نامه با موضوع بررسی تأثیر عملکرد فرهنگی و اجتماعی پژاک بر امنیت آذربایجان غربی، دانشگاه امام حسین.
- ۲- ابراهیمی، صالح؛ (۱۳۷۰)؛ تحلیل کوتاه بر شورش کردستان؛ پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه تهران.
- ۳- انواری، حسن (۱۳۹۰)؛ بررسی عملکرد عملیات روانی پژاک از منظر عملیات روانی، فصلنامه عملیات روانی، سال هشتم، شماره ۲۹، صص ۶۵-۹۲.
- ۴- حسینی، حسین (۱۳۹۰)؛ ارتباط اقتناعی: از آموزه‌های عملی تا یافته‌های علمی؛ تهران، دانشگاه جامع امام حسین.
- ۵- حسینی، حسین (۱۳۷۷)؛ عملیات روانی در جنگ شورشگری؛ مجموعه مقالات جنگ روانی؛ تهران، انتشارات دانشگاه امام حسین (ع).
- ۶- روحی، نبی‌اله؛ (۱۳۸۶)؛ مردمی کردن امنیت در مدیریت بحران؛ فصلنامه امنیت پایدار؛ شماره ۱، سال ۱۳۸۶، دانشکده و پژوهشکده فرماندهی و ستاد دانشگاه امام حسین (ع).
- ۷- فتحعلی، محمد؛ (۱۳۹۱) علل گرایش جوانان کرد به پژاک و تأثیر آن بر امنیت استان آذربایجان غربی؛ پایان‌نامه مقطع کارشناسی ارشد رشته مطالعات دفاعی استراتژیک، پژوهشکده عالی جنگ و علوم دفاعی.
- ۸- کوچرا، کریس؛ (۱۳۷۹)؛ جنبش ملی کرد؛ ترجمه ابراهیم یونسی؛ تهران انتشارات نگاه.
- ۹- گر، تد رابرت؛ (۱۳۷۷) چرا انسان‌ها شورش می‌کنند؛ ترجمه علی مرشدی‌زاده؛ تهران؛ پژوهشکده مطالعات راهبردی.
- ۱۰- محمدزاده، رسول؛ (۱۳۸۷)؛ بررسی عوامل موثر در جذب جوانان شهر مهاباد به پایگاه‌های مقاومت بسیج، پایان‌نامه مقطع کارشناسی ارشد مدیریت امور دفاعی، دانشکده فرماندهی ستاد.